

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No. 41924/09

Yaşar TEMEL / TÜRKİYE

Başkan

Valeriu Grițco,

Hâkimler

Egidijus Kūris,

Darian Pavli

ve *Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla, 24 Eylül 2019 tarihinde Komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), yukarıda belirtilen 24 Temmuz 2009 tarihli başvuruyu ve davalı Hükümet tarafından sunulan görüşler ile başvurular tarafından bu görüşlere cevaben sunulan görüşleri dikkate alarak gerçekleştirdiği müzakerelerin ardından aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2020. Bu gayriresmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAY VE OLGULAR

1. Başvuran Yaşar Temel Türk vatandaşı olup, 1950 doğumludur ve Avignon'da (Fransa) ikamet etmektedir. Başvuran, Mahkeme önünde Çanakkale Barosuna bağlı Avukat M. Öztok tarafından temsil edilmiştir.

Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın Koşulları

2. Davanın kendine özgü koşulları, taraflarca ifade edildiği şekliyle, aşağıdaki gibi özetlenebilir.

3. İhtilaf konusu mülkiyetin bulunduğu bölgede, 1995 yılında kadastro çalışmaları başlatılmış ve söz konusu bölge, orman arazisi olarak sınıflandırılmıştır.

4. Of'ta yer alan 430 ada, 182 parsel no.lu arazi, 19 Eylül 2000 yılında orman arazisi olarak tescil edilmiştir.

1. İhtilaf Konusu Taşınmazla İlgili Olarak Başvuran Hakkında Açılan Ceza Davası

5. Orman Genel Müdürlüğü, 30 Ekim 2007 tarihinde, başvuranın 182 no.lu parselin 3.500 m²'lik kısmını işgal ettiğini ve çay yetiştirmek için orman arazisindeki ağaçları kestiğini tespit etmiştir.

6. İdare, 20 Kasım 2007 tarihinde, başvuran hakkında suç duyurusunda bulunmuştur.

7. Of Cumhuriyet Savcısı, 21 Kasım 2007 tarihinde, başvuranı, orman arazisini yasa dışı şekilde işgal etmekle suçlamıştır.

8. Of Sulh Ceza Hâkimi, bir topoğraf bilirkişi ve bir orman bilirkişisi eşliğinde, 4 Temmuz 2008 tarihinde taşınmazın bulunduğu yeri incelemiştir.

9. Orman bilirkişisi, 16 Temmuz 2008 tarihli raporunda, kadastraya göre başvuran tarafından işgal edilen taşınmazın orman sınırları içerisinde yer

aldığı kanaatine varmıştır. Bilirkişi ayrıca, taşınmaz üzerine bir evin inşa edilmekte olduğunu da tespit etmiştir.

10. Topoğraf bilirkişi de, aynı tespitlerde bulunmuştur.

11. Başvuran, 5 Ocak 2009 tarihli savunma dilekçesinde, ihtilaf konusu çay ekili taşınmazın kendisine miras kaldığını ve yeni bir ev inşa etmek amacıyla arazi üzerinde bulunan evi yıktığını beyan etmiştir.

12. İlgili, 26 Mart 2009 tarihli duruşmada, Zebeşkani'de yer alan bir taşınmazın satın alınmasına ilişkin 2 Nisan 2002 tarihli noter onaylı bir belge ibraz etmiştir. İlgiliye göre, bu belge kendisinin, ihtilaf konusu arazinin sahibi olduğunu kanıtlamaktadır.

13. Of Sulh Ceza Mahkemesi, 11 Mayıs 2009 tarihinde, başvurunu, orman arazisini yasa dışı olarak işgal ettiği gerekçesiyle, on ay hapis cezasına mahkûm etmiştir. Sulh Ceza Mahkemesi, beş yıl süreyle bu cezanın infazının ertelenmesine ve inşa edilen eve el konulmasına karar vermiştir.

14. Başvuran, bu karara itiraz etmemiştir ve dolayısıyla karar kesinleşmiştir.

2. Tapu Kaydına İlişkin Adli Süreç

15. Başvuran, 29 Temmuz 2009 tarihinde, ihtilaf konusu taşınmazın tapu kütüğüne kendi adına tescil edilmesi talebiyle, Of Asliye Hukuk Mahkemesine başvurmuştur. Başvuran, bu talebinde, 20.000 m²'lik 430 ada 182 parsel no.lu taşınmazın kendisine ait olduğunu ileri sürmüştür.

16. Başvuran, 24 Kasım 2010 tarihli duruşmada, Doğanköy'de yer alan ve tapu kütüğüne kendi adına ve Tayyip Temel adına kayıtlı, 1.379 m²'lik bir tarım arazisinin 27 Nisan 1973 tarihli tapu belgesini sunmuştur. Başvurana göre, bu tapu belgesi, ihtilaf konusu taşınmazın bulunduğu konuma uymaktadır.

17. Asliye Hukuk Mahkemesi, 7 Şubat 2013 tarihinde, bir orman ve iki topoğraf bilirkişisi ile birlikte ihtilaf konusu taşınmazın bulunduğu yerde keşif icra edilmesine karar vermiştir.

18. Topoğraf bilirkişiler, 12 Mart 2013 tarihli raporlarında, ihtilaf konusu taşınmazın orman sınırları içerisinde yer aldığını kaydetmişlerdir.

19. Asliye Hukuk Mahkemesi, 22 Eylül 2017 tarihinde, söz konusu yerde yeniden keşif icra edilmesine karar vermiştir.

20. Topoğraf bilirkişiler, 27 Eylül 2017 tarihli raporlarında, ihtilaf konusu taşınmazın orman sınırları içerisinde yer aldığını tespit etmişlerdir. Bilirkişiler, başvuran tarafından ibraz edilen tapu kaydının, dava konusu edilen konuma uygun olmadığı kanaatine varmışlardır.

21. Orman bilirkişisi, 22 Şubat 2018 tarihinde, ihtilaf konusu mülkiyetin orman sınırları içerisinde yer aldığını gözlemlemiştir. Orman bilirkişisi, bu gözleminde, özellikle 1959 yılına ait hava fotoğraflarına ve bölgenin 1966 yılına ait topoğrafik haritalarına dayanmıştır.

22. Ayrıca zirai bir bilirkişinin görüşü de alınmıştır. Zirai bilirkişi, 5 Mart 2018 tarihli raporunda, söz konusu taşınmazın orman sınırları içerisinde yer aldığı ve başvuranın ihtilaf konusu arazide çay yetiştirdiği kanaatine varmıştır.

23. Dava halen ulusal mahkemeler önünde derdesttir.

B. İlgili İç Hukuk Kuralları ve Uygulaması

24. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 169. maddesi aşağıdaki gibidir:

“ Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir.

Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zaman aşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz.

Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınmaz.

Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz.”

25. 6831 sayılı Kanun'un 7. maddesine göre, orman arazisi niteliği, kadastro komisyonlarınca belirlenir.

26. 3402 sayılı Kanun'un "Kadastro tutanaklarının kesinleşmesi ve hak düşürücü süre" başlıklı 12. maddesi, otuz günlük ilan süresi geçtikten sonra, dava açılmayan kadastro tutanaklarına ait sınırlandırma ve tespitlerin kesinleştiğini öngörmektedir. Kadastro müdürü tarafından onaylanarak kesinleşen tutanaklar ile kadastro mahkemesinin kesinleşmiş kararları, kesinleşme tarihleri tescil tarihi olarak gösterilmek suretiyle en geç üç ay içinde tapu kütüklerine kaydedilir.

Bu tutanaklarda belirtilen haklara, sınırlandırma ve tespitlere ait tutanakların kesinleştiği tarihten itibaren on yıl geçtikten sonra, kadastrodan önceki hukuki sebeplere dayanarak itiraz olunamaz ve dava açılmaz.

Kadastrosu tamamlanan çalışma alanı içerisinde kalan eski tapu kayıtları, işleme tabi kayıt niteliğini kaybederler. Bu kayıtlara dayanılarak kadastro ve tapu sicil müdürlüklerinde işlem yapılamaz.

ŞİKÂyetLER

27. Başvuran, davanın koşullarının Sözleşme'nin 8. maddesini ve 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesini ihlal ettiğini iddia etmektedir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

28. Hükümet başvuranın iddiasına itiraz etmektedir. Hükümet, ilgilinin, özellikle tapu belgesi bulunmaksızın işgal ettiği kısımla ilgili olarak, 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi anlamında mülk sahibi olmadığı kanaatindedir. Hükümet ayrıca, bir yandan, başvuranın Of Sulh Ceza Mahkemesinin kararına itiraz etmemiş olması ve diğer taraftan, tapu belgesine ilişkin davanın ulusal mahkemeler önünde halen derdest olması sebebiyle, iç hukuk yollarının tüketilmediğine dair itiraz etmektedir.

29. Mahkeme, *jura novit curia* (*hâkim hukuku kendiliğinden uygular*) ilkesi gereğince, bir başvuran tarafından Sözleşme ve Protokolleri uyarınca ileri sürülen hukuki gerekçelerin kendisini bağlamadığını ve bir şikâyeti, başvuran tarafından ileri sürülenler dışındaki Sözleşme maddeleri ya da hükümleri kapsamında inceleyerek, bu şikâyete konu edilen olaylara ilişkin yapılacak hukuki nitelendirme hususunda karar verebileceğini hatırlatmaktadır (*Radomilja ve diğerleri/Hırvatistan* [BD], No. 37685/10 ve 22768/12, § 126, 20 Mart 2018). Mahkeme, somut olayda başvuran tarafından ileri sürülen şikâyetlerin, sadece Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi açısından incelenmesinin uygun olduğu kanaatindedir.

30. Mahkeme, ulusal mahkemeler önünde başvuranın, ihtilaf konusu arazinin sahibi olduğunun tespit edilmediğini kaydetmektedir. Bununla birlikte, ilgili, 20.000 m²'lik 430 ada 182 parsel no.lu taşınmazın kendisine ait olduğu kanaatindedir. Buna karşılık, başvuran sadece 1.379 m²'lik bir araziye ait olan 27 Nisan 1973 tarihli bir tapu kaydı ibraz etmektedir.

31. Bu tapu belgesinin, ihtilaf konusu taşınmazın konumuna uygun olup olmadığı konusunun ulusal mahkemeler önünde halen derdest olduğu konusunun gözlemlenmesi gerekmektedir (bk. yukarıdaki 15 – 23. paragraflar). Bu davanın iç hukukta uzun yıllardır görüldüğü doğrudur. Mahkeme, bu konuda, mülkiyet hakkına ilişkin bir davanın süresinin, ilke

olarak, mülkiyete saygı hakkı bakımından, makul sürede yargılanma hakkından ayrı bir konu olmadığını hatırlatmaktadır (*Ezer ve diğerleri/Türkiye* (k.k.), No. 55882/07, § 52, 30 Nisan 2019 ve bu kararda belirtilen atıflar).

32. Mahkeme bu sebeple, başvurunun bu kısmının, iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1 ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varmaktadır.

33. Mahkeme, taşınmazın başvuran tarafından tapu belgesi olmaksızın işgal edilen kısmıyla ilgili olarak, öncelikle ulusal mahkemelerin söz konusu bölgenin orman sınırları içerisinde yer aldığını tespit ettiklerini gözlemlemektedir.

34. Mahkeme, 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin mülkiyet edinme hakkını güvence altına almadığını hatırlatmaktadır (*Van der Mussle/Belçika*, 23 Kasım 1983, § 48, A Serisi No. 70, *Slivenko ve diğerleri/Letonya* (k.k.) [BD], No. 48321/99, § 121, AİHM 2002-II (özetler), *Kopecký/Slovakya* [BD], No. 44912/98, § 35 b), 2004-IX ve *Valle Pierimpiè Società Agricola S.P.A./İtalya*, No. 46154/11, § 37, 23 Eylül 2014).

35. Mahkeme, hiçbir ulusal mahkemenin, başvurana, ihtilaf konusu arazi üzerinde bir mülkiyet hakkı tanımadığını tespit etmektedir. Dolayısıyla başvuranın belirtilen içtihatlar anlamında “güncel bir mülkü” bulunmamaktadır.

36. Geriye, başvuranın, kazandırıcı zaman aşımı kuralı kapsamında, güncel ve istenilebilir bir alacağın somutlaştığına dair “meşru bir beklentisi” bulunup bulunmadığının belirlenmesigerekmektedir.

37. Mahkeme, Türk Anayasası'nın 169. maddesinin, açıkça orman arazisine dâhil olan arazilerin kazandırıcı zaman aşımı konusu edilemeyeceğine hükmettiğini gözlemlemektedir. İşgal süresi koşulunun da, orman sınırları içerisindeki bir taşınmazın devredilemez ve edinilemez olduğu gerçeği üzerinde hiçbir etkisi yoktur. Bununla birlikte yine bu

sebeple, başvuran, orman arazisini yasa dışı olarak işgal ettiği gerekçesiyle, Sulh Ceza Mahkemesi tarafından cezaya mahkûm edilmiştir (yukarıdaki 13. paragraf). Bu konuyla ilgili olarak, ayrıca, ilgilinin yine kesinleşmiş olan bu karara karşı itirazda bulunmadığının belirtilmesi gerekmektedir (yukarıdaki 14. paragraf).

38. Bu koşullarda, başvuranın da inkâr edemediği gibi, söz konusu arazi üzerine izinsiz olarak inşa ettiği eve ilişkin hakkı açısından ortaya çıkan sonuçlar da dâhil olmak üzere, işgalin kamu alanında gerçek haklar teşkil etmemesi sebebiyle, Mahkeme, ilgilinin, etkin şekilde mülkiyet hakkını elde etmekte meşru bir beklentiye sahip olmadığı kanaatine varmaktadır (*Gündüz/Türkiye* (k.k.), No. 50253/99, 18 Ekim 2007).

39. Sonuç olarak Mahkeme, başvuranın, arazinin, tapu belgesine sahip olmadığı ancak zilyetliğinde bulundurduğu kısmı için 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ilk paragrafı anlamında bir "mülke" sahip olmadığı kanaatine varmaktadır. Bu sebeple, bu hükmün güvenceleri, somut olayda uygulanamaz. Sonuç olarak, başvurunun bu kısmı, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrası anlamında Sözleşme hükümlerine *konu yönünden* (*ratione materiae*) uygun değildir ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 4. fıkrası uyarınca reddedilmelidir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş olup, 17 Ekim 2019 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Valeriu Griçco
Başkan